

Evropa stárne. Lidé budou muset pracovat déle

Markéta Šrajbrová
marketa.srajbrova@economia.cz

Na stovku Čechů v produktivním věku připadne v roce 2050 téměř šest desítek seniorů. Dnes je to o polovinu méně. Nejen Česko, ale i okolní země budou rychle stárnout. Děti se bude rodit málo. „Očekává se, že do roku 2050 téměř polovina zemí východní a střední Evropy přijde o 15 procent obyvatel,“ varuje Andreas Tudyka z Mezinárodního měnového fondu. Bulharů bude za třicet let skoro o čtvrtinu méně, Čechů o dvacetinu. Výjimkou je Turecko, kde počet lidí poroste.

Studie fondu, na níž Tudyka spolupracoval, upozorňuje, že stárnoucí a zmenšující se populace bude představovat velké problémy pro zaměstnavatele, zdravotní péči a penzijní systémy jednotlivých zemí. Vlády by se měly zaměřit na to, aby pracovali všichni, kdo mohou, tedy i mladé matky nebo starší lidé. Platí to i pro Česko. „Měli byste se snažit o větší zapojení žen na pracovním trhu a zvýšení důchodového věku. To je nejslibnější,“ radí Čechům Tudyka, který ve středu závěry studie přiblížil v pražském institutu CERGE-EI.

Když nyní čeští muži odchází do penze, je jim zhruba 63 a půl roku. Ženy chodí dříve, věk se liší podle počtu dětí. Po roce 2030 se hranice podle nynějších vládních plánů sjednotí na 65 letech a dál už růst nemá. Podle některých odborníků je to ale neudržitelné. Poukazuje na to například Národní rozpočtová rada nebo červencová zpráva ministerstva práce a sociálních věcí o stavu penzijního systému. Sama ministryně Jana Maláčová (ČSSD) ale zvýšení věku odchodu do důchodu odmítá.

Podle ekonomů z CERGE Filipa Pertolda je ale nezbytné, aby hranice vzrostla. A to na 67 let. Politikům vyčítá, že o tom nechtějí diskutovat. „Bohužel se zdá, že prolomení stropu přijde na poslední chvíli, než nejsilnější ročníky narození v 70. letech dosáhnou důchodového věku,“ říká Pertold. Dodává, že by politici měli už dnes více motivovat lidi, aby pracovali i v pozdějším věku.

Pokud jde o zaměstnanost žen, snižuje ji hlavně mateřství. Česko má v mezinárodním srovnání rekordně dlouhou rodičovskou. Většinou na ni nastupují ženy. Mezi matkami dětí do pěti let jich pracuje jen 44 procent. Průměr v EU

PŘIBÝVAJÍCÍ VĚK

Počet lidí ve věku nad 65 let na sto lidí ve věku 20 až 64 let (srovnání 21 evropských zemí)

1.	Slovensko	28,8	66,8
2.	Polsko	24,3	60,8
3.	Česko	28,8	58,9
21.	Turecko	13,4	36,2
	průměr střední a východní Evropy	25,0	50,6
	průměr západní Evropy	30,6	55,2

Zdroj: ILOSTAT, OSN, MMF

přítom přesahuje 60 procent. Bariérou, která ženám brání v rychlém návratu do práce, je dlouhodobý nedostatek časových úvazků vhodných pro ně a také míst ve školkách či jeslích. Vláda chystá zvýšení rodičovského příspěvku na 300 tisíc korun. „To matky odradí od dřívějšího návratu do práce,“ myslí si Pertold.

Autoři studie z Mezinárodního měnového fondu zdůrazňují, že by země měly podporovat vývoj moderních technologií, díky nimž bude možné pracovat efektivněji. Lidé by také měli mít možnost se vzdělávat, aby byli na novinky připraveni. Cestou je i uvolnění pravidel pro cizince, kteří mají zájem o práci v regionu. Zároveň státy musí přesvědčit své vlastní obyvatele, aby neodcházeli za prací do zahraničí. Zaměřovat se na zvýšení porodnosti ale MMF nedoporučuje. Není podle něj prokázáno, že by opatření typu daňových slev nebo příspěvků pro rodiny s více dětmi měla valný efekt.

Vláda tlačí na zvýšení daní, sněmovna ho bude řešit dnes

Martin Tópek
martin.toppek@economia.cz

8,5

MILIARDY KORUN

má přinést do státního rozpočtu daňový balíček, ovšem pouze v případě, že začne platit už od ledna.

Dva pokusy nestačily vládě na to, aby ve sněmovně prosadila zvýšení některých daní na příští rok. Kvůli daňovému balíčku, který připravila ministryně financí Alena Schillerová (za ANO), svolaly vládní strany na dnešek mimořádnou schůzi sněmovny. Kromě vyšších daní hodlá koalice potvrdit také zvýšení rodičovského příspěvku.

Návrh zvyšuje spotřební daň na lihoviny a tabák, počítá také se zdaněním rezerv pojišťoven. To vadí opozici, která minulý týden schvalování balíčku oddálila.

Vláda přitom na jeho odhlasování moc času nemá. Do konce roku musí vyšší daně projít parlamentem a podepsat je prezident, aby mohly vynášet peníze už od ledna. Pokud se to nepodaří, bude v ohrožení chystaný schodek rozpočtu ve výši 40 miliard korun. „Zatím to počítáme, určitě by to byl problém,“ přiznala Schillerová.

Ustupovat vládě nehodlá nejsilnější opoziční strana ODS. Vadí jí zejména zdanění rezerv pojišťoven. „Ten zákon by se klidně mohl jmenovat zákon na snížení stability pojišťovacího systému,“ řekl poslanec občanských demokratů Jan Skopec. TOP 09 zase vadí, že vláda zvyšuje daně v rozporu se svými sliby. „Nemám problém se zvýšením spotřební daně na cigarety či alkohol, pokud by se snížily sazby jinde, aby celková daňová zátěž nerostla,“ řekl předseda klubu TOP 09 Miroslav Kalousek. Piráti uvedli, že dnešní jednání protahovat nebudou. „Vystoupím jen věcně na pár minut,“ uvedl pirátský po-

„SUPER MARIO“ DRAGHI KONČÍ V ČELE ECB

Včerejší zasedání Evropské centrální banky bylo posledním, kterému z křesla prezidenta této instituce velel Mario Draghi. Dvaasedmdesátiletý italský ekonom na konci tohoto měsíce po osmi letech přepustí své místo Francouzce Christine Lagardeové. Ta letos, rovněž po osmi letech, skončila v čele Mezinárodního měnového fondu. „Cítím se jako někdo, kdo se snažil co nejlépe plnit mandát,“ řekl Draghi na rozlučkové tiskové konferenci. Odcházející šéf ECB, jemuž se podle postavičky ze známé počítačové hry přezdívá „Super Mario“, vejde do dějin jako muž, který zachránil eurozónu. „V rámci našeho mandátu je ECB připravena udělat cokoli, aby ubránila euro. A věřte mi, bude to opravdu stačit,“ řekl Draghi v roce 2012, kdy se zdálo, že dluhová krize rozklídí měnovou unii. Svá slova dodržel – ECB pod jeho vedením začala masivně skupovat státní i firemní dluhopisy ve snaze podpořit ekonomiku eurozóny. Ze stejného důvodu držela nízko i úrokové sazby. Za celých osm let, co Draghi centrální banku vedl, nezvýšila ECB úroky ani jednou.

Foto: Reuters

slanec Mikuláš Ferjenčík. Dodal, že pro stranu bude důležitější, aby prošlo i navýšení rodičovského příspěvku o 80 tisíc korun ze současných 220 tisíc. „Nechceme, aby rodičovský příspěvek padl za obětí debatám o daňovém balíčku,“ dodal Ferjenčík.

Daňový balíček by měl do státní pokladny v příštím roce přinést kolem 8,5 miliardy korun. Například dražší alkohol by měl vynést státu zhruba jednu miliardu, přes sedm miliard by pak byl přínos ze zvýšené daně na tabákové výrobky.

Zdanění cigaret vzroste zhruba o 10 procent. Cena za krabičku cigaret by se tak mohla zvýšit až o 13 korun. Pokud jde o alkohol, Unie výrobců a dovozců lihovin počítá s tím, že po zvýšení daně se cena půllitrové lahve 40procentní lihoviny zvýší o více než devět korun. Výrobci lihovin i tabáku však vládu varují před tím, že zvýšení daní může vést k rozšíření černého trhu.

Návrh počítá také s tím, že pojišťovny zaplatí daň ze svých rezerv na výplatu pojistných událostí. Z částky nad minimální limit stanovený Evropskou unií odvedou 19 procent. To by mělo během dvou let přinést státu asi 10 miliard korun. Současně návrh počítá se snížením sazby DPH na vybrané druhy zboží či služeb. Nejčastěji se hovoří o točeném pivu, které by se mělo dostat ze sazby 21 procent na 10. Podobně chce novela zlevnit služby jako opravy kol nebo kadeřnictví.

Firmám přibývají neschopenky, v Praze chybí řidiči MHD

Jan Prokeš

jan.prokes@economia.cz

Pražskému dopravnímu podniku chybí stovky řidičů. Situaci navíc komplikuje nedávné zrušení karenční doby, tedy prvních tří dnů neschopnosti bez náhrady mzdy. Od července už ale firmy tuto dobu lidem proplácejí. „Projevilo se to růstem počtu nemocných, u řidičů v září meziměsíčně téměř o tři procentní body na celkových 10 procent,“ říká generální ředitel společnosti Petr Witowski.

Krátkodobým nemocem řidičů se dopravce snaží zabránit třeba tím, že některé odměny budou záviset na počtu odpracovaných hodin. Nedostatek šoferů pak firma řeší s magistrátem a s ministerstvem dopravy. Celkem potřebuje přes čtyři tisícovky řidičů. Aby mohla nabrat nové, chce prosadit snížení věkového limitu pro řízení autobusu městské hromadné dopravy z 21 na 19 let.

Více nemocných řidičů má v současnosti také společnost MD logistika, která rozváží především potraviny do supermarketů. Od července do září nemocných šoferů ve firmě mezitím přibýlo o dvě procenta. Šéf podniku Robert Kuchar ale upozorňuje, že nikdo nemarodil krátkodobě, tedy jeden až tři dny.

Více neschopenek nosí také zaměstnanci obchodní řetězce Lidl. „S podzimem počet nemocných oproti loňskému roku stoupl, nárůst však není zásadní,“ říká mluvčí společnosti Zuzana Holá. Změnu naopak nepozoruje Plzeňský Prazdroj.

První tři dny stonání zdarma zavedla před 10 lety vláda Mirka Topolánka (ODS). Zrušení bylo jednou z podmínek sociálních demokratů pro vstup do současné vládní koalice. Sněmovna zákon schválila letos v lednu, platit začal v červenci. Firmy svým lidem proplácejí od prvního dne nemoci 60 procent jejich platového vyměřovacího základu, který přibližně odpovídá hrubé mzdě. Po dvou týdnech nemoci přebírá výplatu náhrad stát.

Hned první měsíc po zrušení karenční doby se počet nemocných mezitím zvýšil o 11 procent. Podle čerstvých údajů ministerstva práce a sociálních věcí v červenci narostl počet neschopenek téměř na 69 tisíc.

Změnu dlouhodobě kritizuje například Svaz průmyslu a dopravy, který zastupuje přes 11 tisíc firem. Podle dat svazu bylo loni nejvíce nemocných v dopravě, v textilním a elektrotechnickém průmyslu, kde jejich počet překročil hranici sedmi procent. Podle průzkumu počítají letos s růstem počtu nemocných všechny průmyslové sektory. Firmy ze sklářského průmyslu očekávají nárůst dokonce o pět procentních bodů.

Nadměrné využívání krátkodobé nemocenské by mohla omezit elektronická neschopenka. Místo vyplňování papírových formulářů by lékaři vše řešili přes internet. K zaměstnavateli se tak informace o nemoci pracovníka dostane de facto okamžitě, a může ho tak kontrolovat už od prvního dne nástupu na nemocenskou. Ministerstvo práce systém od začátku října testuje, naplno ho chce spustit v lednu příštího roku.

10

PROCENT

bylo v září nemocných řidičů pražského dopravního podniku. Proti srpnu jde o nárůst téměř o tři procentní body. Celkem má podnik přes čtyři tisíce řidičů.